

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОГРАМА РАДА

ЛАБОРАТОРІЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІНІЦІАТИВ
www.zakbr.net.org.ua

ІнфоЦентр

Огляд іноземного досвіду законодавчого регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії.

Процедури ведення контролю за внесенням інформації або її зміни лікарями в історіях хвороб пацієнтів та забезпечення прав пацієнтів на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я

**Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-
дослідницьким центром на запит
народного депутата України**

Республіка Польща

Обов'язки лікаря регулюються Законом від 5 грудня 1996 р. про професію лікаря і стоматолога (**Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty**¹). Лікар зобов'язаний надати пацієнтові чи його законному представнику всю необхідну інформацію та зобов'язаний вести медичну документацію (стаття 31, 41). Законом встановлені вимоги до медичної документації (стаття 25).

Медична етика і професійна відповідальність лікарів.

Лікарі та стоматологи зобов'язані дотримуватися **професійної етики**. Ці принципи викладені в розділі 5 Закону від 5 грудня 1996 **Професії лікаря і стоматолога** і в **Кодексі Медичної етики (Kodeks Etyki Lekarskiej)**².

Відповідно до положень Кодексу Медичної Етики найважливішим завданням лікаря є турбота про здоров'я пацієнта. За порушення принципів медичної етики і положень закону, пов'язаних з виконанням професійних завдань, працівники медичних закладів несуть професійну відповідальність. Процес судового розгляду регулюється Законом від 2 грудня 2009 р. про медичні заклади (**Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich**)³. Проводити розслідування професійної недбалості мають право представники органу професійної відповідальності - **Омбудсмени з прав лікарів та медичні суди**. Скарги, заяви подаються до омбудсмена відповідного округу. Після розгляду скарги чи заяви омбудсмен вирішує, чи подавати її на розгляд до медичного суду. Лікар може оскаржити вирок суду і направити справу до **Головного Медичного Суду**.

Функціонує **Польська Палата Лікарів**. Самоврядування медичне складається з **Головної Палати Лікарів та Військової Палати Лікарів**.

Закон про професії лікаря та стоматолога не регулює питання стосовно допуску та надання можливості перебування родичам, законним представникам у ВРІТ. Відповідно до Закону про медичні установи лікар має право обмежити права пацієнта щодо відвідувачів з причин загрози епідемії чи інших, на його думку, поважних причин.

Закон про права пацієнта та омбудсмена з прав пацієнтів (**Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta**)⁴ регламентує право пацієнта на інформацію про стан здоров'я, методи лікування, наслідки (розділ 3, стаття 9), а також гарантує право доступу до медичної документації, що містить його особисті дані (розділ 7, стаття 23). *Право на інформацію та доступ до документації мають родичі або законні представники пацієнта, якщо особа неповнолітня* (стаття 26). Вся медична документація ведеться виключно в електронному вигляді. Доступ до інформації мають особи, які здійснюють контрольні функції відповідно до Закону про Інформаційну систему в сфері охорони здоров'я (**art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia**).

Пацієнт або його представник має право скаржитися (розділ 8. стаття 31). Заяву подає до **Медичної Комісії**, що функціонує при **Омбудсмені з прав пацієнтів**. Омбудсмен займається захистом прав пацієнтів, інформуванням пацієнтів стосовно їх прав.

Пацієнт, перебуваючи на лікуванні, має право на відвідування, телефонні розмови, листування (розділ 9. стаття 33).

¹ Закон від 5 грудня 1996р. про професію лікаря і стоматолога, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970280152> .

² Кодекс Медичної етики, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.nil.org.pl/dzialalnosc/o-samorzdzie-lekarskim/kodeks-etyki-lekarskiej> .

³ Закон від 2 грудня 2009 р. про медичні установи, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20092191708> .

⁴ Закону про права пацієнтів та Омбудсмена з прав пацієнта, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.bpp.gov.pl/gfx/bpp/userfiles/public/akty_prawne/ustawa06112008-pr.p.2013.pdf .

Відповідно до закону пацієнт має право на отримання необхідної інформації. Омбудсман з прав пацієнтів захищає права пацієнтів.

Процедури ведення контролю за внесенням інформації або її зміни лікарями в історіях хвороб пацієнтів законом не регулюється.

Об'єднане Королівство Великобританії

Національна Служба Охорони Здоров'я (**National Health Service⁵**) забезпечує всі верстви населення країни доступною медичною допомогою.

Професійним регулюванням займається ряд інституцій відповідно до покладених обов'язків. Професійні регулятори несуть відповідальність за надання безпечного догляду пацієнтам медичними працівниками. В Англії є регулятори для різних професій охорони здоров'я:

- лікарі – Головна Медична Рада (**the General Medical Council**);
- медсестри та акушерки – Сестринська та Акушерська Рада (**Nursing and Midwifery Council**);
- стоматологічні команди – Головна Стоматологічна Рада (**General Dental Council**);
- професіонали з оптики – Головна Оптична Рада (**General Optical Council**).

Контроль за діяльністю лікарів здійснює **Генеральна медична рада (the General Medical Council)**.

Пацієнт **має право звертатися** до GMC, якщо лікар порушує свої професійні обов'язки. Генеральна Медична Рада розглядає дане звернення чи скаргу і вимагає, щоб лікар пройшов додаткові курси, обмежує його діяльність, в гіршому випадку забороняє здійснювати професійну діяльність. Лікарі зобов'язані дотримуватись медичної етики. Медичні працівники Англії входять до складу **Британської Медичної Асоціації**.

Департамент Охорони Здоров'я опублікував **Конституцію Національної Служби Охорони Здоров'я (The NHS Constitution⁶)**, яка містить основні принципи діяльності NHS та права пацієнтів. Відповідно до даної конституції пацієнт має право на отримання повної та достовірної інформації про стан здоров'я, методи лікування та доступ до медичної документації. Пацієнти, медичні працівники та відвідувачі повинні дотримуватись внутрішнього розпорядку медичної установи.

Регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ законодавчими актами не передбачено.

Лікар виконує свої професійні обов'язки, не порушуючи принципів медичної етики. Головна Медична Рада регулює діяльність лікарів. Пацієнт має право на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.

Болгарія

Функціонує **Болгарська Медична Асоціація** — організації лікарів Болгарії.

Лікар повинен надати пацієнту достовірну інформацію, що стосується стану його здоров'я та особисті дані (стаття 92, частина 1 Закону про здоров'я). Рішення про відмову пацієнта на отримання інформації заноситься в медичну документацію.

⁵ Національна служба охорони здоров'я, інтернет - сторінка, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.nhs.uk/NHSEngland/thenhs/about/Pages/nhscoreprinciples.aspx>

⁶ Конституція національної служби охорони здоров'я, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/480482/NHS_Constitution_WEB.pdf

Права пацієнта регламентовані Законом про здоров'я (**Права на пацієнта Из Закона за здравето**⁷). Відповідно, пацієнт має право на інформацію, що стосується його здоров'я, методів лікування, наслідків лікування (стаття 86, частина 1, пункт 8) та доступ до медичної документації (стаття 86, частина 1, пункт 13). Під час госпіталізації пацієнт має право вирішувати, чи приймати відвідувачів, або відмовитися від відвідувань (стаття 86, частина 2, пункт 2). Пацієнт повинен дотримуватись правил внутрішнього розпорядку медичної установи (стаття 86, частина 3). **Громадська Рада з прав пацієнтів**, створена Міністерством охорони здоров'я, захищає і відстоює права пацієнта (стаття 86а, частина 1).

Пацієнт, його батьки чи законні представники мають право скаржитися на лікаря до **Регіональної Інспекції Охорони Здоров'я (стаття 93)**.

Указом Міністерства Охорони Здоров'я про встановлення медичних стандартів «Анастезії та інтенсивної терапії» (**НАРЕДБА № 10 от 4.03.2010 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Анестезия и интензивно лечение"**⁸) обумовлено, що відділ з обмеженим доступом та відвідини пацієнта відбуваються з дозволу лікаря (параграф 5.7).

Регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ законодавчими актами не передбачено. Законом гарантовано права пацієнта на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.

Федеративна Республіка Німеччина

Хартія прав пацієнтів побудована на судових рішеннях.

Відносини між лікарем та пацієнтом встановлюються **договором** і регулюються **Цивільним Кодексом (Bürgerliches Gesetzbuch)**. В договорі прописуються права і обов'язки обох сторін.

Пацієнт має право отримати інформацію стосовно стану його здоров'я, методів лікування, можливих ризиків та інформацію стосовно фінансових витрат, а також право доступу до медичної документації, власної медичної анкети.

У Цивільному Кодексі передбачено методи покарання за професійне недбалство, порушення прав пацієнтів (§§ 630а, 630h BGB). Дослідження, результати діагностики та лікування повинні бути задокументовані, **виправлення та зміни в історії хвороби пацієнта дозволяються**. Нова інформація або виправлення записуються тільки під попередньою інформацією, обов'язково вказується дата виправлень (§ 630f BGB⁹). Медична документація ведеться в паперовому або електронному вигляді.

За проханням пацієнта повинен бути наданий негайний доступ до медичних записів пацієнта. Він може робити копії документів або надати документи третій стороні (§ 630g BGB).

Пацієнт, який має національну медичну страховку, де міститься ряд положень по захисту здоров'я пацієнта, має право скаржитись на лікаря до **Управління зі Скарг пацієнтів**, що знаходяться в лікарнях. Також має право звернутися у відповідну страхову компанію (**Соціальний кодекс Німеччини**, книга п'ята - **Обов'язкове медичне страхування** (§ 13 Abs. 3a SGB V)¹⁰).

⁷ Офіційний сайт Міністерства Охорони здоров'я, Режим доступу: <http://www.mh.government.bg/bg/informaciya-za-grazhdani/prava-i-zadlzheniya-na-pacienta/prava-na-pacienta/>.

⁸ Указ про встановлення медичних стандартів, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/11/18/anesteziya-intenzivno-lechenie.pdf

⁹ Цивільний кодекс Німеччини, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/index.html#BJNR001950896BJNE271900377>

¹⁰ Соціальний кодекс Німеччини, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.gesetze-im-internet.de/sgb_5/.

Лікар, виконуючи свої професійні обов'язки, керується положеннями міжнародних та національних документів: **Клятва Гіппократа, Женевська декларація Всесвітньої Медичної Асоціації, професійна етика.**

Регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ законодавством не передбачено. В Цивільному Кодексі визначені права пацієнта на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я та порядок внесення змін лікарем в медичну документацію пацієнта.

Литовська Республіка

Лікар виконує свої обов'язки, дотримуючись норм Міжнародного Кодексу з Медичної Етики (**TARPTAUTINIS MEDICINOS ETIKOS KODEKSAS¹¹**) та Литовського Кодексу Професійної Етики Лікарів (**Lietuvos gydytojo profesinės etikos kodeksas¹²**).

Лікар та пацієнти повинні дотримуватись правил внутрішнього розпорядку відділень.

Закон про права пацієнтів та компенсація завданих збитків здоров'ю (**Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo, Įstatymas¹³**).

Пацієнт має право на інформацію (розділ 2. стаття 6) стосовно медичного закладу, лікаря, що надає медичні послуги, правил внутрішнього розпорядку медичної установи та інформацію стосовно стану власного здоров'я, методів лікування, прогнозів. Інформація повинна бути надана в доступній формі. Всі побажання пацієнта повинні зазначатися в історії хвороби.

Лікар повинен пояснити всі записи в історії хвороби, зміни, які були внесені. Пацієнт може звернутися за консультацією до інших лікарів. Якщо пацієнт неповнолітній, інформацію мають право отримати його батьки або опікуни.

Пацієнт має право скаржитися (стаття 9). Він звертається із скаргою до працівників **адміністрації медичного закладу**. Пацієнт має право звернутися до **Міністерства охорони здоров'я та в суди**.

Батьки або опікуни неповнолітнього пацієнта мають право на доступ до медичної документації (розділ 3, стаття 12).

Для захисту прав пацієнта Міністерство Охорони Здоров'я створило **спеціальну Комісію** (стаття 20).

Існує **Комісія з медичної етики (Medicinos Etikos Komisija¹⁴)**, яка створена для контролю за дотримання професійної етики та для вирішення спірних питань, які пов'язані з медичною етикою. Комісія у своїй діяльності керується **Конституцією Литовської Республіки, законами Литовської Республіки, постановами Литовського Уряду, іншими законодавчими актами, нормативними документами Ради Європи в галузі біоетики та медичної етики та рекомендаціями Литовського комітету з медичної етики.**

Законодавче регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях

¹¹ Міжнародний кодекс з медичної етики, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.lsmuni.lt/media/dynamic/files/105/tarptautinis_etikos_kodeksas.pdf

¹² Офіційна інтернет-сторінка Литовського комітету з питань біоетики, перелік міжнародних та національних документів з питань етики, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://bioetika.sam.lt/index.php?1012411456>.

¹³ Закон про права пацієнтів та компенсація завданих збитків, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C6E4170DB704>

¹⁴ Комісія з медичної етики, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.nal.lt/naujosios-akmenes-ligonines-komisijos/naujosios-akmenes-ligonines-medicinos-etikos-komisija>

реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ литовським законодавством не передбачено. Лікар в своїй діяльності керується нормами професійної етики. Законодавство забезпечує права пацієнтів на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я. Контроль за веденням історії хвороби лікарем не здійснюється. Перевірити документацію можуть у випадку скарги пацієнта.

Словацька Республіка

Обов'язки лікарів регулюються Законом про медичних працівників (**Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v platnom znení¹⁵**). Відповідно до даного закону регулювання обов'язків лікарів стосовно допуску родичів до пацієнта у ВРІТ не передбачено. Пацієнти, працівники медичних установ та відвідувачі повинні дотримуватись правил внутрішнього розпорядку медичних закладів.

Права пацієнта визначені і регулюються Законом про охорону здоров'я (**Zákon o zdravotnej starostlivosti¹⁶**) та Хартією Прав Пацієнта (**Charta Prav Pacienta¹⁷**), яка була затверджена урядом Словацької Республіки 11 квітня 2001 року.

Відповідно до Хартії Прав Пацієнта, пацієнт має право на інформацію, що стосується його здоров'я. Якщо пацієнт - особа неповнолітня, інформація надається його законному опікунові. Пацієнт або його законний опікун має доступ до медичної документації.

Пацієнт має право на підтримку з боку своєї родини, друзів під час надання медичної допомоги, при дотриманні правил, встановлених медичним закладом.

Пацієнт має право скаржитись у випадку порушення прав пацієнта. Він може звернутися до керівника медичної установи, де отримав медичні послуги, Головного дільничного лікаря, Головного регіонального лікаря, до Міністерства охорони здоров'я Словацької Республіки, до професійних організацій.

Надавач медичних послуг зобов'язаний надати медичну документацію пацієнту (частина 3, § 18 Закону про охорону здоров'я). Медична документація повинна бути оформлена згідно із нормами законодавства (§ 19). Медичні документи зберігаються в письмовій або електронній формі з електронним підписом (§ 20). **Записи в медичні документації повинні бути правдивими і розбірливими (§ 21).** Лікар може вносити зміни в медичну документацію, при цьому він не повинен робити коригувань у попередньо викладеній інформації, нову інформацію записує та зазначає дату внесення і зазначає особисті дані та підпис. Зміни вносить тільки той лікар, який вніс початкову інформацію (§ 21).

Фінляндія

Діяльність медичних працівників регулюється Законом про медичних працівників (**Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä¹⁸**). **Працівники медичної сфери повинні дотримуватись професійної етики (розділ 3. 15 §).** Даним законом не регулюються обов'язки лікаря стосовно допуску

¹⁵ Закон про медичних працівників Словацької Республіки, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-578>

¹⁶ Закон про охорону здоров'я Словацької Республіки, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-576>

¹⁷ Хартія Прав Пацієнта Словацької Республіки, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.suscch.eu/e107_files/PDF/charta.pdf

¹⁸ Закон про медичних працівників, Фінляндія, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559> .

до пацієнтів у ВРІТ відвідувачів. Лікарі повинні діяти на власний розсуд, при цьому не порушуючи положень медичної етики.

Консультативна рада з питань медичної етики, яка створена при Міністерстві охорони здоров'я, вирішує питання, пов'язані з порушенням професійної етики працівниками медичних закладів стосовно пацієнтів.

Права пацієнтів затверджені Законом про статус і права пацієнтів (**Laki potilaan asemasta ja oikeuksista¹⁹**).

Законом гарантовані права пацієнта на отримання інформації стосовно стану його здоров'я, методів лікування, наслідків лікування. Якщо пацієнт - неповнолітня особа, інформацію мають право отримати його опікуни або законні представники (розділ 2. 5 §, 7 §, 9 §).

Пацієнт має право скаржитись на медичних працівників. Можливий судовий процес. На захисті прав пацієнта стоїть **Омбудсмен** (розділ 3. 10 а §, 11 §), до функцій якого входить консультування пацієнта стосовно його прав, інформування суспільства та відстоювання прав пацієнтів.

Пацієнт має право на доступ до медичної документації (розділ 4. 12 §). Перевірка медичної документації здійснюється у випадку подання пацієнтом скарги на лікаря.

Франція

Лікар зобов'язаний виконувати свої функції виключно в інтересах пацієнта та не порушувати принципів Кодексу медичної етики (Le Code de Déontologie Médicale²⁰) та Кодексу охорони здоров'я (Code de la santé publique²¹). Кожен лікар несе відповідальність за свої рішення і дії (стаття 69). Лікар надає пацієнту всю медичну документацію, при потребі перекладає на рідну мову пацієнта.

Права та обов'язки користувачів медичних послуг регулюються Законом про права пацієнтів і якість системи охорони здоров'я (**LOI relative aux droits des malades et à la qualité du système de santé²²**), та **Кодексом Охорони Здоров'я (Code de la santé publique)**. Відповідно пацієнт має право на достовірну інформацію стосовно стану його здоров'я, методів лікування профілактичних заходів (частина 2, розділ 2, стаття 11 закону). Якщо пацієнт - неповнолітня особа, інформацію мають право отримати опікуни чи законні представники.

Рада з питань етики медичного закладу у разі виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з порушенням професійних обов'язків, вирішує всі питання в найкоротші терміни.

Законодавче регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ французьким законодавством не передбачено. Процедури ведення контролю за внесенням інформації або її зміни лікарем не передбачено. Пацієнт має право на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.

¹⁹ Закон про статус і права пацієнтів, Фінляндія, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

²⁰ Кодекс медичної етики, Франція, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://www.conseil-national.medecin.fr/sites/default/files/codedeont.pdf>

²¹ Кодекс медичної етики, Франція, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?idArticle=LEGIARTI000025843568&idSectionTA=LEGISCTA000006196408&idTexte=LEGITEXT000006072665>

²² Закон про права пацієнтів і якість системи охорони здоров'я, Франція, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000227015&categorieLien=id>

Королівство Іспанія

Лікарі в своїй діяльності керуються Міжнародним кодексом медичної етики (**Código Internacional de Etica Médica**²³). Лікарі, надаючи медичні послуги, морально й професійно незалежні. Регулювання обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ законодавством не передбачено.

Права громадян, щодо отримання достовірної інформації про стан здоров'я викладені в Законі про управління охорони здоров'я (**Ley 12/2001, de 21 de diciembre, de Ordenación Sanitaria de la Comunidad de Madrid**²⁴).

За згодою пацієнта інформація може надаватися членам сім'ї пацієнта та родичам. *Пацієнт має право доступу до будь-якої медичної документації, що містить його особисті дані (стаття 27)*. Якщо пацієнт не задоволений наданням медичних послуг, він має право звернутися із скаргою до захисника прав пацієнтів (**Del Defensor del Paciente**) - незалежний орган при Міністерстві охорони здоров'я. Захисник прав пацієнтів в своїй діяльності керується Конституцією Іспанії та Законом про споживачів та користувачів (розділ 4, частина 3, стаття 36).

При Міністерстві охорони здоров'я також функціонує Комітет з питань охорони здоров'я.

Більш широко права пацієнтів щодо доступу до медичної інформації та документації розглянуто в Законі про права та обов'язки пацієнта стосовно медичної інформації та документації (**Ley 41/2002 de 14 de noviembre básica de autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica**²⁵). Лікар відповідальний за надання повної та достовірної інформації. Історія хвороби пацієнта повинна містити повну інформацію стосовно діагнозів, методів лікування, а також відображати зміни, які вносить лікар (розділ 5. Стаття 15).

Порівняльна таблиця

Країна	Доступ родичів	Інформація про хворого	Регулятивні документи
Республіка Польща	Лікар вирішує питання щодо відвідувачів. Відповідно до Закону про медичні установи лікар має право обмежити права пацієнта щодо відвідувачів з причин загрози епідемії чи інших, на його думку, поважних причин.	Відповідно до закону пацієнт має право на отримання необхідної інформації. Процедури ведення контролю за внесенням інформації або її зміни лікарями в історіях хвороб пацієнтів законом не регулюються.	- Закон від 5 грудня 1996 р. про професію лікаря і стоматолога (Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty); - Кодекс Медичної етики (Kodeks Etyki Lekarskiej). - Закон від 2 грудня 2009 р. про

²³ Міжнародний Кодекс медичної етики, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://www.wma.net/es/30publications/10policies/c8/>

²⁴ Закон про управління охорони здоров'я, Іспанія, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.madrid.org/wleg/servlet/Servidor?opcion=VerHtml&nmnorma=403&cdestado=P#_ftn1

²⁵ Закон про права та обов'язки пацієнта стосовно медичної документації та інформації, Іспанія, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-22188&p=20150922&tn=2>

			<p>медичні заклади (Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich);</p> <p>- Закон про права пацієнта та омбудсмена з прав пацієнтів (Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta);</p>
Об'єднане Королівство Великобританії	Доступ родичів до пацієнтів тільки з дозволу лікаря.	Пацієнт має право на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.	- Конституція Національної Служби Охорони Здоров'я (The NHS Constitution);
Болгарія	Доступ родичів до пацієнта відбувається за бажанням хворого, але лікар може обмежувати його права.	Законом гарантовано права пацієнта на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.	- Закон про здоров'я (Права на пацієнта Из Закона за здравето); - Указ Міністерства Охорони Здоров'я про встановлення медичних стандартів «Анастезії та інтенсивної терапії» (НАРЕДБА № 10 от 4.03.2010 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Анестезия и интензивно лечение")
Федеративна Республіка Німеччина	Питання доступу родичів до пацієнта може бути обумовлено в договорі.	В Цивільному Кодексі визначені права пацієнта на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я та порядок внесення змін лікарем в медичну документацію пацієнта.	- Цивільний Кодекс (Bürgerliches Gesetzbuch); - Соціальний кодекс Німеччини (Sozialgesetzbuch - Gesetzliche Krankenversicherung); - Клятва Гіппократа; - Женевська декларація Всесвітньої Медичної Асоціації; - Професійна етика.
Литовська Республіка	Доступ родичів до пацієнта відбувається	Законодавство забезпечує права	- Міжнародний Кодекс з Медичної

	тільки з дозволу лікаря та відповідно до внутрішнього розпорядку медичних відділень.	пацієнтів на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я. Контроль за веденням історії хвороби лікарем не здійснюється.	Етики (TARPTAUTINIS MEDICINOS ETIKOS KODEKSAS); - Литовський Кодекс Професійної Етики Лікарів (Lietuvos gydytojo profesinės etikos kodeksas); - Закон про права пацієнтів та компенсація завданих здоров'ю збитків (Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo, įstatymas);
Словацька Республіка	Лікар дає дозвіл на перебування родичів разом з пацієнтом. Пацієнти, працівники медичних установ та відвідувачі повинні дотримуватись правил внутрішнього розпорядку медичних закладів.	Пацієнт має право на інформацію, що стосується його здоров'я. Пацієнт або його законний опікун має доступ до медичної документації.	- Закон про медичних працівників (Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v platnom znení); - Закон про охорону здоров'я (Zákon o zdravotnej starostlivosti); - Хартія Прав Пацієнта (Charta Prav Pacienta);
Фінляндія	Лікарі повинні діяти на власний розсуд при цьому не порушуючи положень медичної етики, це стосується й доступу родичів до хворого.	Пацієнт має право на доступ до медичної документації. Перевірка медичної документації здійснюється у випадку подання пацієнтом скарги на лікаря.	- Закон про медичних працівників (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä); - Закон про статус і права пацієнтів (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista);
Франція	Доступ родичів до пацієнта можливий тільки з дозволу лікаря.	Процедури ведення контролю за внесенням інформації або її зміни лікарем не передбачено. Пацієнт має право на отримання достовірної медичної документації про стан здоров'я.	- Кодекс медичної етики (Le Code de Déontologie Médicale); - Кодекс охорони здоров'я (Code de la santé publique); - Закон про права пацієнтів і якість системи охорони здоров'я (LOI relative

			aux droits des malades et à la qualité du système de santé);
Королівство Іспанія	Відвідування пацієнта відбувається з дозволу лікаря.	Пацієнт має право доступу до будь-якої медичної документації, що містить його особисті дані.	<ul style="list-style-type: none"> - Міжнародний кодекс медичної етики (Código Internacional de Etica Médica); - Закон про управління охорони здоров'я (Ley 12/2001, de 21 de diciembre, de Ordenación Sanitaria de la Comunidad de Madrid); - Закон про права та обов'язки пацієнта стосовно медичної інформації та документації (Ley 41/2002 de 14 de noviembre básica de autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica).

Висновки

Серед розглянутих країн жодна країна на законодавчому рівні не регулює обов'язку лікарів медичних закладів допускати, надавати можливість спільно знаходитись родичам, законним представникам з хворими особами у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії ВРІТ. Натомість лікарі у своїй діяльності повинні дотримуватись національних та міжнародних норм професійної, медичної етики. За порушення принципів медичної етики працівники медичних закладів несуть професійну відповідальність.

Законодавством передбачено надання права доступу до інформації пацієнтам. Процедура ведення контролю за внесенням інформації або її зміни в історіях хвороб пацієнтів законом не регулюється. В Цивільному Кодексі Німеччини та Законі про охорону здоров'я Словацької Республіки йдеться про вимоги до лікаря при внесенні та зміні інформації в медичній документації. В кожній з розглянутих країн пацієнт має право скаржитись на лікаря. Функціонують спеціальні інституції по захисту прав пацієнтів, а в Королівстві Великобританії пацієнт звертається до Головної Медичної Ради, яка регулює діяльність лікарів.

*Інформацію підготувала Валентина Головань,
інтерн Програми USAID «РАДА» 2015-2016 р.р.*